

INDLEDNING

Bhagavad-Gita er Livets Lys, som er tændt af Gud på menneskenes alter for at redde menneskeheden fra uvidenhedens mørke og lidelse. Bhagavad-Gita er en tekst, som rækker ud over al tid, og som må betragtes som uundværligt for alle menneskers liv i enhver tidsalder. Den er et leksikon for livet, og denne kommentar udgør en indholdsfortegnelse til den.

Der vil altid være forvirring og kaos i de relative områder af livet, og menneskets sind vil altid henfalde til fejltagelser og ubeslutsomhed. Bhagavad-Gita er den fuldstændige vejledning for, hvordan livet leves i praksis. Den vil altid være til rådighed for at frelse mennesket i enhver situation. Den er som et anker for livets skib, som sejler på tidens oprørte bølger.

Den bringer fuldbyrdelse til den enkeltes liv. Når samfundet tager den til sit hjerte, vil det føre til social velfærd og tryghed; og når verden lytter til den, vil global fred være sikret for stedsse.

Bhagavad-Gita tilbyder videnskaben om livet og kunsten at leve. Den lærer os at være, at tænke og at handle. Dens teknik, som består i at berige alle sider af livet gennem kontakt til den indre Væren, er som at vande roden og tillade hele træet at grønnes. Den overgår enhver praktisk visdom om livet, som det menneskelige samfund nogensinde har kunnet glæde sig over.

Der findes flere kommentarer til Bhagavad-Gita end til nogen anden kendt tekst. Grunden til at tilføje yderligere én er, at der ikke synes at findes en kommentar, som virkelig bringer det essentielle punkt i dens lære frem i lyset.

Indsigtsfulde kommentatorer har i deres bestræbelse for at

opfyldte behovet i samtiden kastet lys på sandheden i denne lære, således som de selv fandt den. Ved at gøre dette har de fortjent en plads i den menneskelige tænknings historie. De står frem som fakkeltbærere i tidens lange korridor. De har favnet store dybder i visdommens hav. Men til trods for deres storslåede præstationer har de ikke gjort rede for Bhagavad-Gitas centrale punkt. Det er uheldigt, at selve essensen af denne gamle visdom er blevet overset.

Bhagavad-Gita behøver en kommentar, som i enkle ord gør rede for den afgørende lære og teknik, som Krishna gav til Arjuna på slagmarken. Der er kommentarer, som udfolder den visdom, der findes om videns vej, hengivelsens vej og handlingens vej i Bhagavad-Gita, men ingen, som viser, at den rækker os en hovednøgle til på én gang at åbne portene til alle disse forskellige hovedveje for menneskelig udvikling. Ingen kommentar har endnu vist, at i kraft af én enkel teknik, som fremlægges af Bhagavad-Gita, kan ethvert menneske uden at skulle give afkald på sin livsform nyde godt af alle disse vejes velsignelser.

Kommentaren, som her foreligger, er blevet skrevet for at tilbyde denne nøgle til menneskeheden og bevare den for kommende generationer.

Bhagavad-Gita er teksten om *Yōga* – teksten om Forening med det Guddommelige. Dens formål er i teori og praksis at forklare alt, hvad der er nødvendigt for at hæve menneskets bevidsthed til det højest mulige niveau. Det forunderlige ved dens sprog og stil er, at hvert udtryk formidler viden, som passer til ethvert menneskeligt udviklingstrin.

Grundlæggende findes der fire niveauer af bevidsthed, og for hvert niveau har fremgangsmåden forskellig karakter: Den vågne tilstand, transcendental bevidsthed, kosmisk bevidsthed og Gudsbevidsthed. Ethvert punkt i Bhagavad-Gitas lære finder anvendelse på ethvert af disse niveauer af udvikling. Enhver

formulering skal derfor fortolkes på fire forskellige måder for både teoretisk og praktisk at formulere den gradvist fremadskridende redegørelse for hvert af disse fire forskellige niveauer. Det er derfor klart, at Bhagavad-Gita som helhed også må tolkes på fire forskellige måder, for at hele vejen til Gudserkendelse kan forklares tydeligt.

Da Bhagavad-Gita endnu ikke er blevet fortolket på denne måde, er værkets sande budskab forblevet slumrende. Det er meget væsentligt, at disse fire kommentarer skrives, ikke blot for at yde retfærdighed til værket, men også for at tilbyde det søgende menneske en direkte vej og give ham den dybe viden om denne praktiske filosofi.

Tilbundsgående viden om ethvert emne fordrer, at dets gyldighed fastslås i henhold til de kriterier, som fastlægges af de seks indiske filosofiske systemer: *Nyaya*, *Vaisheshika*, *Sankhya*, *Yoga*, *Karma Mimansa* og *Vedanta*.

For at være fuldstændigt må ethvert aspekt af teori og praksis for ethvert udviklingstrin kunne bekræftes af alle disse seks systemer samtidigt. Det følger heraf, at det er nødvendigt med seks fortolkninger af hver af de fire kommentarer, som er nævnt ovenfor, for at belyse den fulde betydning af Bhagavad-Gita.

Den foreliggende kommentar udgør et fælles grundlag for disse fireogtyve kommentarer. Hvis tiden tillader det, vil disse fireogtyve kommentarer blive skrevet. Men fordi verden lige nu har et påtrængende behov for det grundlæggende princip for åndelig udvikling, er det blevet skønnet nødvendigt at offentliggøre denne kommentar, som den foreligger, uden at spilde mere kostbar tid.

Det vil være af interesse for læseren at vide, at denne kommentar først udgives, efter at teknikken er blevet bekræftet af tusinder af mennesker af forskellige nationaliteter verden over, således som den er blevet formidlet af Spiritual Regeneration

Movement (Bevægelsen for Åndelig Fornyelse), der er grundlagt med det ene formål at bringe åndelig fornyelse til alle mennesker i alle dele af verden. Den tilbyder en viden, som er tidløs og universel – en sandhed om livet, som passer til alle mennesker uanset forskelle i tro, kultur og nationalitet.

Set i en større sammenhæng er denne kommentar at betragte som et supplement til den store Shankaras enestående vision og dybe indsigt, der er fremlagt i hans *Gita-Bhashya*. Visdommen er en gave fra Guru Deva. Al ære tilkommer alene ham! Den skænker Livets Lys og leder livets strøm frem mod dens fuldbyrdelse i den evige Værens hav, i hengivelse til Gud og i Gudsbevidsthedens lyksalighed.

Gid ethvert menneske må gøre brug af den praktiske visdom, som gives i det 45. vers af andet kapitel, og derved berige alle sider af sit liv og opnå evig frihed i guddommelig bevidsthed.

KAPITEL I

अर्जुनविषादयोग

Arjuna-Vishāda Yoga

Den fortvivlede Arjunas Yoga

ET OVERBLIK OVER INDHOLDET I KAPITEL I

VERS 1

Kapitlet starter med et spørgsmål, som fordrer detaljeret redegørelse vedrørende livets kampplads og hele rækkevidden af menneskelig udvikling.

VERS 2

Svaret begynder med ord, der kan tolkes som en forklaring af hele filosofien om livets forenende helhed – ikke blot filosofien om *Yōga* eller Foreningen med det Guddommelige, men alle seks systemer af den indiske filosofi, hvoraf *Yōga* kun udgør et enkelt. Den meget systematiske viden om hele rækkevidden af livet og udviklingen bliver her præsenteret i ét eneste vers.

VERS 3

Nødvendigheden af at erkende, at modsatrettede kræfter på livets slagmark er skabt af én selv.

VERS 4 TIL 6

En opregning af de kræfter, som støtter det gode.

VERS 7 TIL 11

En opregning af de kræfter, som støtter det onde.

VERS 12 OG 13

Det onde fryder sig ved at udfordre det gode.

VERS 14 TIL 19

Det gode tager til genmæle over for det ondes udfordring.

VERS 20 TIL 24

Den, som søger Sandheden, tager opstilling midt imellem de modsatrettede kræfter af ondt og godt.

VERS 25

Hans bevidsthed hæves ved en bølge af guddommeligt inspireret kærlighed.

VERS 26 TIL 28

Han indser, hvad der er realiteten på livets krigsskueplads. Han ser konflikten imellem de modsatrettede kræfter som selve livets inderste kerne.

VERS 29 TIL 46

Han udforsker situationen til bunds og finder seksten grundlæggende problemer, der er roden til alle konflikter. Han søger en løsning, således at livet kan leves befriet for problemer.

VERS 47

Hans forståelse af livets iboende, grundlæggende problemer er så overvældende, at han identificerer sig fuldstændigt med dem. Han står stille og helt opslugt, idet han søger efter en løsning på planet af det umulige, hvor ingen løsning findes. Dette er den mest ekstreme situation, som én, der søger Sandheden, kan blive stillet overfor. Skriftet om Forening med det Guddommelige løser denne ekstreme situation ved at tilbyde én enkel løsning på alle livets problemer.

KAPITEL I

Dette kapitel bereder jordbunden og sætter scenen for den storslåede dialog i Herrens Sang, Bhagavad-Gita. Selvom det ikke indeholder selve Krishnas belæring, som faktisk begynder i andet kapitel, præsenterer det de grundlæggende problemer i livet og giver Krishna mulighed for at fremlægge filosofien og den praktiske teknik, som sætter et menneske i stand til at leve livet uden lidelse. Kapitlet er af stor værdi på grund af dets bidrag til videnskaben om livet.

Det tjener som en bøn fra menneskehedens repræsentant til det Guddommeliges Inkarnation – en bøn, der siger, at selvom vi gør vort bedste for at leve et retskaffent liv, synes lidelse ikke at forlade os. Kravet er: Giv os et liv uden lidelse.

Der findes én kort sætning, som siges af Krishna til Arjuna på slagmarken. De første ord fra Krishnas læber fylder Arjuna med kærlighed og løfter hans hjerte op på niveau med hans intellekts høje stade. Da Arjunas hjerte og sind således er stabiliseret på et højt stade af årvågenhed, opnår de en tilstand af en sådan selvtilstrækkelighed, at kommunikationen imellem dem næsten går tabt og dermed også tilskyndelsen til aktivitet. Men indadtil er Arjunas bevidsthed hævet til det høje niveau af intens årvågenhed, som renser hans hjerte og sind for al urenhed og sætter ham i stand til på kort tid at modtage visdommen om det Absolutte – det tidløse budskab om livet, som vil være til alles bedste.

Da Duryodhana ser sin egen hær og modstanderens hær stillet op på slagmarken, giver han signalet til kamp. Arjuna, den største bueskytte på sin tid og tillige eftertænsksom og samvittighedsfuld, er besluttet på at yde det onde modstand. Samtidig er han overvældet af en bølge af kærlighed og forudser følgerne af

en krig. Derved bliver han grebet i en spændingstilstand imellem, hvad hans hjerte og hans intellekt befaler ham. Denne situation, hvor bevidstheden holdes i en spændt tilstand – hvor både intellekt og hjerte befinder sig i den højeste tilstand af årvågenhed – udgør den ideelle lejlighed for den guddommelige intelligens til at overtage og forme menneskets skæbne.

Livet er en slagmark for modsatrettede kræfter. Den, der som Arjuna har adgang til den guddommelige intelligens, modtager lyset og får del i fuldbyrdelsen af det formål, som den kosmiske orden har med både ham selv og andre. Men den, der er fanget af fristelser som Duryodhana, bliver en byrde for livet. Han forsinker sin egen udvikling og hindrer også andres fremgang.

Dette kapitel skildrer Naturens mekanismer og afdækker de fundamentale principper for livet og for samfundet. Idet det forbliver på det menneskelige plan, skildrer det de højder, som menneskets bevidsthed kan nå, og hvorigennem det Guddommelige stiger ned til jorden. Kapitlet lægger et fast fundament for det bygningsværk, som udgøres af Krishnas lære – visdommen om evig frihed i livet.

Dette kapitel tager sin begyndelse med Dhritarashtra, der i sit kongelige palads i Hastinapur beder Sanjaya berette om slaget.

VERS 1

धृतराष्ट्र उवाच
 धर्मक्षेत्रे कुरुक्षेत्रे समवेता युयुत्सवः
 मामकाः पाण्डवाश्चैव किमकुर्वत सञ्जय

Dhṛitarāshtra uvācha

*Dharma-kshetre Kuru-kshetre samavetā yuyutsavaḥ,
 māmakāḥ Pāṇḍavāsh chaiva kim akurvata Sanjaya.*

Dhritarashtra sagde:

Da de var forsamlede på Dharmasletten, oh, Sanjaya, på Kuruernes slette, ivrige efter kamp; hvad gjorde da mit folk og Pandavaerne?

Dharma er den uovervindelige kraft i Naturen, som opretholder skabelsen. Den opretholder udviklingen og udgør selve grundlaget for det kosmiske liv. Den understøtter alt, som er gavnligt for udvikling, og bekæmper alt, der går imod evolutionen.

Dharma er det, som fremmer jordisk velstand og åndelig frihed. For at kunne forstå *dharmas* rolle i livet er vi nødt til at tage udviklingens mekanismer med i betragtning.

Når livet udvikler sig fra en tilstand til en anden, opløses den første tilstand, og den næste kommer til verden. Med andre ord udfolder udviklingsprocessen sig under indflydelse af to modsatte kræfter – én, som nedbryder den første tilstand, og en anden, der frembringer den næste tilstand. Når disse skabende og nedbrydende kræfter fungerer i harmoni med hinanden, opretholder de livet og drejer udviklingens hjul rundt. *Dharma* opretholder en ligevægtstilstand imellem dem. Ved at bevare ligevægten imellem modsatte kosmiske kræfter skaber *dharma* sikkerhed for livets eksistens og opretholder udviklingens vej – retskaffenhedens vej.

Menneskets liv er så højt udviklet, at han har frihed til at handle i forhold til Naturen, således som han ønsker. Dette sætter mennesket i stand til at leve på en hvilken som helst måde, han ønsker, enten for det gode eller for det onde. Som menneskets adfærd er, således kommer indflydelser tilbage til ham. Når det gode tager til i livet, og de positive kræfter får en tendens til at skabe en ubalance i forhold til den normale tilstand, fører *dharmas* virke til følelser af lykke i hjertet og tilfredshed i sindet og genskaber derved ligevægten. På samme måde: Når det onde tager

til i livet, og de negative kræfter dominerer, genskaber *dharmas* kraft ligevægten ved at frembringe følelser af smerte og lidelse.

Livet er, som vi ønsker det – enten lidelse eller glæde. Når vi tillader de positive og negative kræfter at forblive i deres normale ligevægtstilstand, gennemlever vi normale perioder i livet. Støtte til negative kræfters vækst fører til lidelse. Når vi hjælper de positive kræfter med at vokse, tager vi del i livets glæde. ”Som du sår, således skal du høste” giver udtryk for *dharmas* rolle i det praktiske liv.

Ulykker, kriser og katastrofer i et samfund eller i et land skabes ved væksten af negative kræfter, som er en følge af, at et flertal i befolkningen udfører onde handlinger. En høj koncentration af negative kræfter uden positive kræfter til at give balance resulterer i lidelse og udslettelse af livet. Tilsvarende vil en høj koncentration af positive kræfter ikke formå at opretholde livet i dets normale tilstand. Hvis et menneskes liv er under indflydelse af tiltagende positive kræfter, vil det gå over i en tilstand af voksende lykke, som til sidst transformeres til lyksalighedsbevidsthed, og i denne tilstand opnår det status som kosmisk eksistens, evigt liv.

Således ser vi, at øgning af de negative kræfter ender i passivitet eller i, at livet udslukkes, mens øgning af de positive kræfter fører til et liv, der er forankret i evigheden. Vort individuelle liv bevæger sig automatisk bagud eller fremad afhængigt af, hvordan vi styrer det under indflydelse af *dharma*. Positive og negative kræfter, som vi udvikler dem, spiller deres rolle på *dharmas* mark og former skæbnen i livet.

Kauravaernes og Pandavaernes to hære på slagmarken, Kurukshetra, repræsenterer de negative og de positive kræfter på *dharmas* mark. Det er dette, som fik Dhritarashtra til at sige: ”Da de var forsamlede på Dharmasletten, på Kuruernes slette.”

Dhritarashtra, der er en gammel og erfaren leder af den kongelige familie, ved, at slagmarken Kurukshetra, som ligger inden for Dharmakshetra – landet imellem floderne, Yamuna og Saraswati – altid forbliver hellig og lader sejren tilfalde den retskafne.

Han er ivrig efter at høre detaljer om begivenhederne og interesseret i at finde ud af, hvorvidt landområdets positive indflydelse har haft nogen effekt på hans ondsindede sønner, eller om det har stimuleret Pandavaernes retfærd og har tilskyndet dem til at tilgive dem, som har handlet uret.

Dette er den eneste gang, Dhritarashtra taler i Bhagavad-Gita. Han træder kun frem for at stille dette spørgsmål.

”Kuruerne” er medlemmer af Kuru-familien – en førende klan på den tid.

”Kuruernes slette” er en stor slette tæt ved Hastinapur i nærheden af Delhi. Fordi den tilhørte Kuruerne på tidspunktet for dette slag, kaldes den Kurukshetra.

”Mit folk og Pandavaerne”: Dhritarashtra var Kuru-familiens blinde konge. Hans yngre broder, Pandu, styrede kongerigets anliggender for ham. Da Pandu døde, ønskede Dhritarashtra at overlade kongerigets tøjler til Yudhishtira, den ældste af Pandus fem sønner, som kaldtes Dharmaraj – legemliggørelsen af ret handling – på grund af sine ædle karakteregenskaber. Men Duryodhana, den ældste af Dhritarashtras hundrede ondsindede sønner, sikrede sig ved list og forræderi tronen og begyndte at stræbe efter at udslette Yudhishtira og hans fire brødre.

Krishna forsøgte som leder af Yadava-klanen at skabe forlig imellem fætrene. Men da alle hans forsøg slog fejl, og Duryodhanas forræderi varede ved og tog til i omfang, blev krig imellem Kauravaerne og Pandavaerne uundgåelig. Det fik konger og krigere fra alle dele af jorden til i overensstemmelse med deres bevidsthedsniveau at vælge side med de retsindige

Pandavaer eller de ondsindede Kauravaer. Det gode og det onde i hele verden udgjorde de to hære. Krishnas væsentligste opgave, som var at udslette det onde og yde beskyttelse til retfærdigheden, blev således forenklet.

”Sanjaya” er den blinde kong Dhritarashtra’s vognstyrer. Ordet betyder imidlertid ”den, som har overvundet sanserne og intellektet”. Sanjaya blev bedt om at berette om detaljerne i slaget, fordi han var klarsynet og klarthørende og samtidig upartisk. Hele Bhagavad-Gita er Sanjayas svar til Dhritarashtra.

VERS 2

सञ्जय उवाच

दृष्ट्वा तु पाण्डवानीकं व्यूढं दुर्योधनस्तदा
आचार्यमुपसंगम्य राजा वचनमब्रवीत्

Sanjaya uvācha,

*Drishtvā tu Pāṇḍavānīkaṁ vyūḍhaṁ Duryodhanas tadā,
āchāryam upasangamya rājā vachanam abravīt.*

Sanjaya sagde:

Da fyrst Duryodhana så Pandavaernes hær opstillet i slagorden, trådte han hen til sin mester og sagde disse ord:

”Mester” er dén, som forstår betydningen af skrifterne, underviser andre i den og selv udøver læren i praksis¹. Mesteren i dette tilfælde er Dronacharya, som havde undervist både Kauravaerne og Pandavaerne i krigskunst.

Dette er et afgørende øjeblik, så det er naturligt for Duryodhana at træde hen til sin mester, Dronacharya, for at opnå velsignelse og styrke.

¹ Se Tillæg: Den indiske filosofis seks systemer.

VERS 3

पश्यैतां पाराडुपुत्राणामाचार्य महतीं चमूम्
व्यूढां द्रुपदपुत्रेण तव शिष्येण धीमता

*Pashyaitām Pāṇduputrāṇām āchārya mahatīm chamūm,
vyūdhām Drupadaputreṇa tava shishyēṇa dhīmatā.*

*Se, Mester; Pandu-sønnernes store hær; som den er
opstillet af din vise elev, Drupadas søn.*

”Drupadas søn”, Dhrishtadyumna er hærføreren for Pandava-ernes hær.

Duryodhana påpeger for sin mester, at modstanderens hær nok er stor og magtfuld, men at dette ikke spiller nogen rolle, fordi hans egen hær nyder mesterens gunst, mens modpartens kun støttes af hans elev. Skønt vis, er han dog stadig blot en elev; og siden han således er beredt på at kæmpe mod sin mester, vil hans moral være svag, og hans styrke vil svigte. Ved samtidig at sige, ”din vise elev”, skaber Duryodhana en indflydelse, der har til formål at ægge mesterens sind imod den elev, der har opstillet fronten, som han står overfor.

VERS 4

अत्र शूरा महेष्वासा भीमार्जुनसमा युधि
युयुधानो विराटश्च द्रुपदश्च महारथः

*Atra shūrā maheshwāsā Bhīmārjunasamā yudhi,
Yuyudhāno Virātash cha Drupadash cha mahārathah.*

*Her er mænd af mod, mægtige bueskytter, Bhimas
og Arjunas ligemænd i krig – Yuyudhana, Virata
og maharathien Drupada.*

Bhima er Pandus anden søn – den største kriger i Pandavaernes hær og i praksis den, der styrer den, selvom positionen som hærfører bestrides af Dhrishtadyumna.

Arjuna, helten i Mahabharata, er den tredje søn af Pandu. Han er den største bueskytte på sin tid og en nær ven af Krishna.

”Maharathi” betyder en stor kriger, som er kyndig i krigens videnskab, og som ene mand kan bekæmpe titusind bueskytter.

Yuyudhana er Krishnas vognstyrer, også kaldet Satyaki.

Virata er den prins, inden for hvis territorium Pandavaerne for en tid boede forklædte efter at have tabt i et terningspil mod Duryodhana.

VERS 5

धृष्टकेतुश्चेकितानः काशिराजश्च वीर्यवान्
पुरुजित्कुन्तिभोजश्च शैब्यश्च नरपुङ्गवः

*Dhṛishtaketush Chekitānaḥ Kāshirājash cha vīryavān,
Purujit Kuntibhojash cha Shaibyash cha narapungavaḥ.*

Dhṛishtaketu, Chekitana og Kashis modige konge, såvel som Purujit, Kuntibhoja og Shaibya, den fremmeste blandt mænd.

Dhṛishtaketu er kongen af Chedis.

Chekitana er en berømt kriger i Pandavaernes hær.

Purujit og Kuntibhoja er to brødre.

Shaibya er en konge af Shibi-stammen.